

Ewangelista

Gazeta Parafii p.w. Św. Łukasza Ewangelisty w Poznaniu

Numer 2 (274)

luty 2013

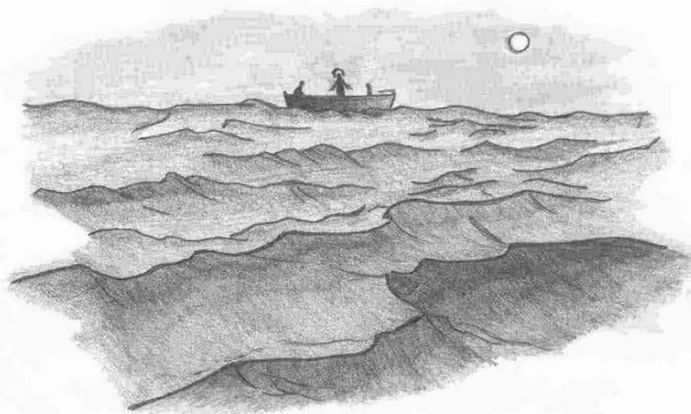
Wyłyn na głębie

Zostawili wszystko i poszli za Jezusem

Zdarzyło się raz, gdy tłum cisnął się do Jezusa, aby słuchać słowa Bożego, a On stał nad jeziorem Genezaret, że zobaczył dwie łodzie, stojące przy brzegu, rybacy zaś wyszli z nich i płukali sieci. Wszedłszy do jednej łodzi, która należała do Szymona, poprosił go, żeby nieco odbił od brzegu. Potem usiadł i z łodzi nauczał tłumy.

Gdy przestał mówić, rzekł do Szymona: «Wyłyn na głębie i zarzućcie sieci na połów». A Szymon odpowiedział: «Mistrzu, przez

całą noc pracowaliśmy i niceśmy nie ułowili. Lecz na Twoje słowo zarzućcie sieci». Skoro to uczynili, zagarnęli tak wielkie mnóstwo ryb, że sieci ich zaczynały się rwać. Skinęli więc na współników w drugiej łodzi, żeby im

przyszli z pomocą. Ci podплыnęli i napelnili obie łodzie, tak że się prawie zanurzały.

Widząc to Szymon Piotr przypadł Jezusowi do kolan i rzekł: «Odejdź ode mnie, Panie, bo jestem człowiek grzeszny». I jego bowiem, i wszystkich jego towarzyszy w zdumienie wprowadził połów ryb, jakiego dokonali; jak również Jakuba i Jana, synów Zebedeusza, którzy byli współnikami Szymona. Lecz Jezus rzekł do Szymona: «Nie bój się, odtąd ludzie będziesz łowił». I przyciągnawszy łodzie do brzegu, zostawili wszystko i poszli za Nim.

Lk 5, 1-11

Czas Wielkiego Postu

W środę Popielec - rozpoczynamy Wielki Post, czas pokuty i nawrócenia. Zastanawiając się jak dobrze przeżyć tegoroczny Wielki Post, co zrobić, by był on owocny dla naszego życia duchowego, warto z uwagą wsłuchać się w wielkopostne czytania, w których znajdziemy bardzo istotne wskazówki. Przede wszystkim podkreślona jest konieczność autentycznego i głęboko wewnętrznego pragnienia nawrócenia i przemiany życia. Prorok Joel przekazuje Boże wezwanie do pokuty i nawrócenia: "Nawróćcie się do Mnie

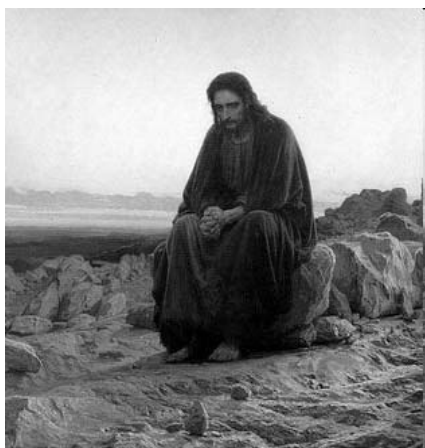
całym swym sercem, przez post i płacz, i lament. Rozdzierajcie jednak serca wasze, a nie szaty" (Jl 2,12-13). Pokutny psalm 51 mówi: "Ty się bowiem nie radujesz ofiarą i nie chcesz całopaleń, choćbym je dawał. Moją ofiarą, Boże, duch skruszony, nie gardzisz, Boże, sercem pokornym i skruszonym" (Ps 51,18-19).

Wielokrotnie prorocy potępiają i piętnują zewnętrzne i sformalizowane formy kultu, gdzie za gestami i słowami nie idzie wewnętrzna dyspozycja, a czynności kultowe stają się pustymi

rytuałami. W Księdze Izajasza Bóg mówi o swym ludzie: "ten lud zbliża się do Mnie tylko w słowach, i sławi Mnie tylko wargami, podczas gdy serce jego jest z dala ode Mnie; ponieważ cześć jego jest dla Mnie tylko wyuczonym przez ludzi zwyczajem" (Iz 29,13).

W tych wyraźnych ostrzeżeniach może kryć się odpowiedź na pytanie, które nieraz sobie stawiamy: co zrobić, żeby kolejny w naszym życiu Wielki Post naprawdę pomógł nam coś w nas zmienić, a nie minął tylko jako jeden z okresów roku liturgicznego?

Ewangelia na niedzielę 17 lutego

Ivan Nikolaevich Kramskoy, Gesu nel deserto, 1873, Galleria Tretjakov, Mosca

Jezus przebywał w Duchu Świętym na pustyni i był kuszony

Jezus pełen Ducha Świętego powrócił znad Jordanu i czterdzieści dni przebywał w Duchu na pustyni, gdzie był kuszony przez diabła. Nic w owe dni nie jadł, a po ich upływie poczuł głód. Rzekł Mu wtedy diabeł: «Jeśli jesteś Synem Bożym, powiedz temu kamieniowi, żeby się stał chlebem».

Odpowiedział mu Jezus: «Napisane jest: „Nie samym chlebem żyje człowiek”».

Wówczas wyprowadził Go w górę, pokazał Mu w jednej chwili wszystkie królestwa świata i rzekł diabeł do Niego: «Tobie dam potęgę i wspaniałość tego wszystkiego, bo mnie są poddane i mogę je odstąpić, komu chcę. Jeśli więc upadniesz i oddasz mi pokłon, wszystko będzie Twoje».

Lecz Jezus mu odrzekł: «Napisane jest: „Panu, Bogu swemu, będziesz oddawał pokłon i Jemu samemu służyć będziesz”».

Zaprowadził Go też do Jerozolimy, postawił na narożniku świątyni i rzekł do Niego: «Jeśli jesteś Synem Bożym, rzuć się stąd w dół. Jest bowiem napisane: „Aniołom

swoim rozkaże o Tobie, żeby Cię strzegli”, i „na rękach nosić Cię będą, byś przypadkiem nie uraził swej nogi o kamień”».

Lecz Jezus mu odparł: «Powiedziano: „Nie będziesz wystawiał na próbę Pana, Boga swego”».

Gdy diabeł dokończył całego kuszenia, odstąpił od Niego aż do czasu.

Łk 4, 1-13

Ewangelia na niedzielę 24 lutego

Przemienienie Pańskie

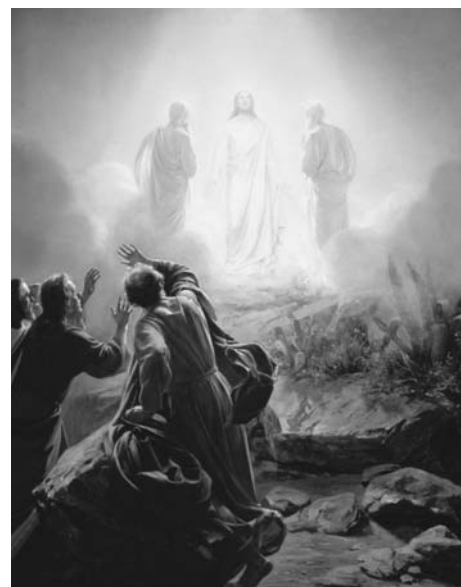
Jezus wziął z sobą Piotra, Jana i Jakuba i wyszedł na górę, aby się modlić. Gdy się modlił, wygląd Jego twarzy się odmienił, a Jego odzienie stało się lśniaco białe. A oto dwóch mężów rozmawiało z Nim. Byli to Mojżesz i Eliasz. Ukazali się oni w chwale i mówili o Jego odejściu, którego miał dokonać w Jerozolimie. Tymczasem Piotr i towarzysze snem byli zmorzeni. Gdy się ocknęli, ujrzeli Jego chwałę i obydwoch mężów, stojących przy Nim.

Gdy oni odchodzili od Niego, Piotr rzekł do Jezusa: «Mistrzu, dobrze, że tu jesteśmy. Postawimy trzy namioty: jeden dla Ciebie, jeden dla Mojżesza i jeden dla Eliasza.» Nie wiedział bowiem, co mówi. Gdy jeszcze to mówił, zjawił się obłok i osłonił ich; zlekli się, gdy weszli w obłok.

A z obłoku odezwał się głos: «To jest Syn mój wybrany, Jego słuchajcie.» W chwili, gdy odezwał się ten głos, Jezus znalazł się sam.

A oni zachowali milczenie i w owym czasie nikomu nic nie oznajmili o tym, co widzieli.

Łk 9, 28b-36

Ewangelia na niedzielę 3 marca

Jeśli się nie nawrócicie, wszyscy podobnie zginiecie

W tym czasie przyszli niektórzy i donieśli Jezusowi o Galilejczykach, których krew Piłat zmieszał z krwią ich ofiar.

Jezus im odpowiedział: «Czyż myślicie, że ci Galilejczycy byli większymi grzesznikami niż inni mieszkańcy Galilei, że to ucierpieli? Bynajmniej, powiadam wam; lecz jeśli się nie nawrócicie, wszyscy podobnie zginiecie. Albo myślicie, że owych osiemnastu, na których zwała się wieża w Siloe i zabiła ich, było większymi grzesznikami niż inni mieszkańcy Jerozolimy? Bynajmniej, powiadam wam; lecz jeśli się nie nawrócicie, wszyscy tak samo zginiecie».

I opowiedział im następującą przypowieść: «Pewien człowiek miał drzewo figowe zasadzone w swojej winnicy; przyszedł i szukał na nim owoców, ale nie znalazł. Rzekł więc do ogrodnika: „Oto już trzy lata, odkąd przychodzę i szukam owocu na tym drzewie figowym, a nie znajduję. Wytnij je: po co jeszcze ziemię wyjaławia?” Lecz on mu odpowiedział: „Panie, jeszcze na ten rok je pozostaw; ja okopię je i obłożę nawozem; może wyda owoc. A jeśli nie, w przyszłości możesz je wyciąć”».

Łk 13, 1-9

Wielki Post jest czasem, w którym zwykle mamy dość bogatą "ofertę" różnego rodzaju form religijnej aktywności, mogących wspomagać nasz rozwój duchowy. Wielkopostne nabożeństwa i rekolekcje to najbardziej tradycyjne z nich; nie brak też innych, jak rozmaite czuwania, wykłady, spotkania dyskusyjne czy wpisujący się od kilku lat w klimat Wielkiego Postu Maraton Biblijny. Często też sami podejmujemy różne wielkopostne postanowienia, zarówno dotyczące uczestnictwa w nabożeństwach, lektury duchowej, jak i np. naszej dobrowolnej rezygnacji z różnych rozrywek i przyjemności. Prawda jest jednak taka, że jeśli wszystko to będziemy traktować

bardzo zewnątrznie, może jako spełnienie pewnych formalnych wymogów, jakie nakłada na nas Kościół, to ani nasze wyrzeczenia, ani uczestnictwo w nabożeństwach, rekolekcjach czy czymkolwiek jeszcze innym nie przemieni gruntownie naszego życia i naszego serca. Praktyki te nie przybliżą nas prawdziwie do Boga same z siebie, niejako automatycznie, bez naszego wewnętrznego pragnienia. Jeśli nie otworzymy wpiętej dla Boga naszego serca, wszystko to stanie się w najlepszym razie metodą ćwiczenia i kształtowania charakteru czy wzbogacania religijnej wiedzy. Efekt oczywiście pozytywny, ale czy pociągnie nas to trwale do Boga, wyprostuje

pokręcone ścieżki naszego życia?

Bóg szuka człowieka z miłością i swoją miłością go przyzywa. Otwórz swoje serce i wzbudź w sobie głębokie pragnienie, by na tę Bożą miłość odpowiedzieć. Trwający Rok Wiary jest szczególnie okazją, by swoją relację z Bogiem bardzo dokładnie przemyśleć, by postawić sobie pytanie, co stanowi sens naszej wiary. Chodzi więc nie tylko o to, co robię, jakie działania podejmuję w Wielkim Poście, ale przede wszystkim o to, dlaczego to robię. Czy chcę tylko zachować pozory, może uspokoić swoje sumienie, czy też pragnę autentycznej bliskości z Bogiem.

mp

Prymas

23 stycznia w wieku 83 lat zmarł w Warszawie kardynał Józef Glemp, Prymas Polski-senior.

W "Ewangelista" przypominamy krótko sylwetkę Zmarłego.

Droga do kapłaństwa

Kardynał Józef Glemp urodził się 18 grudnia 1929 roku w Inowrocławiu. Podczas okupacji niemieckiej pracował jako robotnik przymusowy w niemieckim gospodarstwie rolnym. Po wojnie, w latach 1945-1950, był uczniem Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu. Po maturze ukończył dwuletnie studia filozoficzne w Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Gnieźnie, a następnie w latach 1952-1956 studia teologiczne w Arcybiskupim Seminarium Duchownym w Poznaniu. Świecenia kapłańskie otrzymał 25 maja 1956 roku w bazylice prymasowskiej w Gnieźnie.

Praca duszpasterska i dalsze studia

Ponieważ nie uzyskał zgody władz świeckich na podjęcie pracy w wyznaczonej mu przez władze kościelne parafii, początkowo pomagał w obowiązkach duszpasterskich w rodzinnej parafii św. Jakuba w Mogilnie, następnie pełnił funkcję kapelana sióstr dominikanek w Mielzynie, a później sióstr Sacré Coeur w Polskiej Wsi. Potem pracował kolejno jako wikariusz w parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Wągrowcu i w parafii w Miasteczku Krajeńskim.

W latach 1958-1964 odbył studia w Rzymie. Na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim studiował prawo kanoniczne i świeckie - uzyskał tytuł doktora obojga praw; ukończył też Studium Rotalne (uzyskał tytuł adwokata Roty Rzymskiej), Studium Administracji Kościelnej przy Kongregacji Soboru i w 1963 roku kurs

specjalistyczny (m.in. stylistyki łacińskiej) na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim.

Gniezno i Warszawa

Po powrocie ze studiów został w archidiecezji gnieźnieńskiej notariuszem

w kurii metropolitalnej i trybunale metropolitalnym oraz sekretarzem seminarium duchownego. Od grudnia 1967 roku pracował w Sekretariacie Prymasa Polski w Warszawie jako referent do spraw prawnych, był także kapelanem i sekretarzem prymasa Stefana Wyszyńskiego.

W latach 70. był duszpasterzem w kościele św. Marcina i w ośrodku duszpasterstwa akademickiego przy kościele św. Anny w Warszawie, ponadto pełnił funkcję duszpasterza warszawskich prawników. Wykładał też na Wydziale Prawa Kanonicznego Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie (obecnie Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), opracował podręcznik akademicki *Lexiculum prawa rzymskiego*.

W 1975 roku został sekretarzem Komisji Episkopatu Polski ds. instytucji polskich w Rzymie i członkiem Komisji Episkopatu do spraw rewizji prawa kanonicznego. W 1972 roku otrzymał godność kapelana honorowego Jego Świątobliwości, a w 1976 roku - kanonika gremialnego Kapituły Prymasowskiej w Gnieźnie.

Biskupstwo warmińskie

4 marca 1979 roku Józef Glemp został mianowany biskupem diecezjal-

nym diecezji warmińskiej. Świecenia biskupie otrzymał 21 kwietnia 1979 roku w archikatedrze gnieźnieńskiej z rąk kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Prymas

Po śmierci kardynała Wyszyńskiego, papież Jan Paweł II 7 lipca 1981 roku mianował Józefa Glempa arcybiskupem metropolitą warszawskim i gnieźnieńskim, co wiązało się z równoczesnym przyznaniem godności prymasa Polski. Funkcję tę kardynał Józef Glemp pełnił do 2009 roku.

Jako prymas Polski objął funkcję opiekuna duszpasterstwa Polonii, a także ordynariusza Kościołów obrządku grekokatolickiego i ormiańskiego na terenie Polski. Pełnił urząd wielkiego kanclerza Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie (później Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego) oraz Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie. W latach 1981-2004 pełnił funkcję przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, przewodniczył II Synodowi Plenarnemu w Polsce, który miał miejsce w latach 1991-1999.

W 1983 r. otrzymał nominację kardynalską.

W wyniku reorganizacji struktur Kościoła katolickiego w Polsce w marcu 1992 i rozdzielenia arcybiskupstwa gnieźnieńskiego i warszawskiego (na skutek zawirowań dziejowych były połączone unią personalną od 1946 r.) kardynał Józef Glemp przestał pełnić urząd arcybiskupa gnieźnieńskiego, zachował jednak godność prymasa Polski (związaną z arcybiskupstwem gnieźnieńskim) jako kustosz relikwii św. Wojciecha.

W 2004 r. kardynał Glemp skończył 75 lat i osiągnął wiek emerytalny; zgodnie z przepisami prawa kanonicznego złożył dymisję z urzędu metropolity warszawskiego, jednak papież przedłużył mu okres pełnienia tej funkcji do lipca 2006 roku. Godność prymasowska decyzją papieża przysługiwała kardynałowi Glemptowi do momentu ukończenia 80 lat. 18 grudnia 2009 zakończył 28-letnią posługę Prymasa Polski. Godność prymasa została przywrócona metropolitom gnieźnieńskim - następcą Kardynała Józefa Glempa został arcybiskup Henryk Muszyński.

Prymas-senior kardynał Józef Glemp został pochowany w warszawskiej archikatedrze św. Jana.

red.

BIBLIA - SŁOWO ŻYCIA

Księga Amosa

Prorok Amos

Księga Amosa to księga Starego Testamentu należąca do zbioru pism proroków mniejszych. Tytuł wywodzi się od imienia jej autora. Amos (hebr. "Jahwe nosi") żył w pierwszej połowie VIII w. p.n.e. Jest najstarszym z proroków mniejszych i pierwszym z tzw. proroków piśmiennych (jego proroctwa znane są z jego osobistych zapi-

sów). Pochodził prawdopodobnie z Judy, z miasta Tekoa koło Jerozolimy. Amos nie należał do grona "oficjalnych" proroków, zrzeszonych przy świątyni czy pałacu królewskim. Był pasterzem i hodowcą drzew figowych, od Boga zaś otrzymał osobiste powołanie wraz z misją prorocką. Wszystko to wiemy z jego własnych słów skierowanych do kapłana Amazjasza, któremu odpo-

wiada: "Nie jestem ja prorokiem ani nie jestem uczniem proroków, gdyż jestem pasterzem i tym, który nacina sykomorę. Od trzody bowiem wziął mnie Pan i rzekł do mnie Pan: 'Idź, prorokuj do narodu mego, izraelskiego!'" (Am 7,14-15). Z faktu tego osobistego powołania płynie głębokie przeświadczenie Amosa o konieczności wypełniania Bożego posłannictwa.

Działalność Proroka

Działalność prorocką Amos prowadził nie w Judzie, a na terenie państwa północnego, w Izraelu: głównie w Samarii, Gilgal, a przede wszystkim w Betel - schizmatycznym sanktuarium Izraela (po rozpadzie królestwa na południową Judę i północny Izrael jedyne miejsce kultu Boga Jahwe - Jerozolima - znalazło się na terenie Judy; pozbawione świątyni państwo północne - Izrael - zaczęło sprawować kult w Betel, ale szybko odbiegł on od pierwotnej czystości). Amos działał za panowania króla Jeroboama II (782-753 r. p.n.e.), prawdopodobnie w latach ok. 765-763 (świadczą o tym dokumenty asyryjskie z tamtych czasów, potwierdzające wielką epidemię i zaćmienie słońca, o których mówi Prorok - Am 4,10; Am 8,9). Był to okres stabilizacji politycznej i gospodarczej oraz rozkwitu kulturalnego północnego królestwa, ale też jednocześnie postępującej demoralizacji narodu. W swych wyroczniach Amos piętnuje upadek moralny i społeczny, ostrzega przed zagładą państwa. Na skutek denuncjacji Amazjasza, kapłana z sanktuarium złotego cielca w Betel, Amos został wypędzony z miasta i prawdopodobnie całego państwa izraelskiego. Według tradycji żydowskiej zginął ścięty przez syna Amazjasza lub judzkiego króla Uzijasza, a jego grób znajduje się w Tekoa, co wskazywałoby na powrót Amosa w rodzinne strony po wygnaniu z Betel.

Powstanie księgi

Księga Amosa powstała w VIII w., w zasadniczej części została zredagowana przez samego Proroka lub jego uczniów. Wskazuje na to zarówno układ mów, jak i ich treść, choć zapewne działalność prorocka Amosa przekraczała ramy księgi - spośród licznych gróźb, wizji i mów, wypowiedzianych przy różnych okazjach, w księdze znalazł się wybór tekstów, ułożony tematycznie i przedstawiony w formie poetyckiej. Podobnie jak

w przypadku innych ksiąg biblijnych, Księga Amosa podlegała późniejszym redakcjom. Pierwszej dokonano w ostatnich latach monarchii judzkiej - dodano wówczas aktualne proroctwo przeciw Judzie (4 i 5 werset drugiego rozdziału). Druga redakcja była efektem teologicznej refleksji po niewoli babilońskiej - do księgi dołączono zawarte w rozdziale dziewiątym obietnice mesjańskie. Pozostałością prac redakcyjnych może być zmieniająca się osoba narratora w księdze. Księga Amosa należy do najlepiej zachowanych tekstów prorockich.

Treść księgi

W księdze można wyróżnić trzy grupy mów prorockich: wyrocznie przeciw

sąsiednim narodom (są tu opisy sądu nad Damaszkiem, Filistea, Tyrem, Edomem, Ammonem, Moabem i Judą - rozdziały 1 i 2), groźby przeciw Izraelowi (rozdziały od 3 do 6) oraz pięć wizji prorockich symbolizujących upadek Izraela (rozdziały od 7 do 9). W wizjach tych, przedstawiających szarańczę, ogień, ołowiany pion, kosz dojrzałych owoców i Boga stojącego przy ołtarzu w Betel, Prorok zapowiada karę Bożą, m.in. za ucisk biednych, czysto zewnętrzny kult i pychę kobiet.

W prorocki tekst wplecione jest opowiadanie biograficzne przedstawiające konflikt Amosa z kapłanem Amazjaszem.

Styl literacki tekstu i gatunki

Styl księgi jest przejrzysty, choć nie pozbawiony malowniczości obrazów. Wiele porównań odwołuje się do życia wiejskiego - widoczny jest tu wpływ pasterskiego pochodzenia Proroka. Kompozycja tekstu cechuje się schematycznością i rytmiką, zwłaszcza w opisach sądu nad Izraelem i narodami. Prorok nawiązuje dialog ze słuchaczami, by przekazać zapowiedź kary. Księga zawiera elementy liryczne o charakterze doksologicznym (chwalące i wielbiące wielkość Boga), mądrościowym, oraz dodane w późniejszym okresie proroctwo mesjańskie.

Obrazy i symbole

Amos jest pierwszym prorokiem, który mówi o sądzie Bożym jako "dniu Pańskim" oraz o odrodzeniu wiernej "reszty" Izraela - części narodu dochowującej wiary Bogu, Przymierzu i Prawu, poszukującej Boga, miłującej sprawiedliwość i dobro, wypełniającej moralne wymogi określone w Dekalogu i nadanych przez Boga prawach, stanowiącej zaczątek odnowionego królestwa.

Bóg nie tylko Izraela

Pojęcie Boga u Amosa jest uniwersalistyczne - Jahwe jest nie tylko Panem Izraela, ale wszystkich narodów i dziejów całego świata. Jest Bogiem jedynym, potężnym i sprawiedliwym; czuwa nad praworządnością, karze występki. Miejscem Jego szczególnego przebywania jest świątynia jerozolimska, a Izrael jest Jego ludem wybranym, otaczanym specjalną przychylnością, ale osądzanym sprawiedliwie na równi z innymi narodami.

Prorockie ostrzeżenie

Proroctwa i wyrocznie Amosa mają charakter religijno-społeczny - Prorok potępia nierówności społeczne, ucisk

i wszelkie nadużycia, jakie spotykają ubogich ze strony bogaczy, prowadzących bez troski i rozwiążcie życie. Piętnuje szerzący się formalizm religijny - ograniczanie się do czysto zewnętrznych form kultu i zaniedbanie wypełniania podstawowych przykazań religijno-moralnych. Niewierność wobec Pana i naruszenie zasad sprawiedliwości w życiu społecznym sprowadzą na Izrael karę, tym większą, im większe

były dobrodziejstwa i opieka, jakimi Bóg obdarzył swój naród. Pozorny okres stabilizacji i rozkwitu za rządów Jeroboama II jest w rzeczywistości znakiem i ostatnim momentem danym Izraelowi na opamiętanie się.

Zapowiedzi "dnia Pańskiego" mają charakter eschatologiczny - zagłada obcych narodów i ukaranie Izraela poprzedzone zostanie szeregiem klęsk ostrzegawczych, a ocaleje tylko nie-

wielka wierna Bogu "reszta" Izraela.

Znaczenie księgi

Prorocki styl i słownictwo Amosa wywarły znaczny wpływ na proroków z VII i VI w. p.n.e., zwłaszcza na Jeremiasza i Ezechiela, oraz późniejsze piśmiennictwo biblijne. W Nowym Testamencie nawiązania do Księgi Amosa znajdujemy w Dziejach Apostolskich.

Małgorzata Piechorowska

Św. Piotr Damiani

Dzieciństwo i młodość

Piotr Damiani urodził się w 1007 roku w Rawennie (miasto i gmina w północnych Włoszech, oddalone o 10 km od Morza Adriatyckiego) w bardzo biednej i licznej rodzinie. Zaraz po narodzeniu porzuciła go matka, zniechęcona już licznym potomstwem. Opuszczone niemowlę znalazł ktoś z sąsiadów i oddał matce. Rodzice Piotra Damianiego nie żyli długo; po ich śmierci zaopiekowało się nim jego starsze rodzeństwo: siostra Rozelina i brat Damian (od którego przyjął imię Damian "Damiani").

Ponieważ był wyjątkowo zdolny, brat i siostra umożliwili mu kształcenie się i wysyłali go na studia do Rawenny, potem do Faenzy i Parmy. Po studiach przyjął święcenia kapłańskie i zaczął pracę wykładowcy w jednej ze szkół parafialnych. Po pewnym czasie zrezygnował z tej posady i postanowił wieść życie pustelnika. Najpierw mieszkał sam, ale ok. roku 1035 przyłączył się do klasztoru benedyktynów. Został mnichem, a następnie opatem w Fonte Avellana.

Teolog i doradca

Szybko stał się doradcą wielu klasztorów i kierownikiem duchowym wielu uczniów. Ponieważ opactwo, w którym przebywał, nie było zdolne ich wszystkich pomieścić, założył dwa inne i ułożył dla nich osobną regułę (zbiór

podstawowych przepisów regulujących codzienne życie zakonne).

Piotr Damiani był doradcą papieży: Klemensa II, Damazego II, Leona IX, Wiktora II i Stefana IX oraz cesarzy: Ottona III i Henryka IV. W 1057 roku mianowano go biskupem Ostii i kardynałem. Piotr Damiani nie chciał przy-

jąć tych godności i uległ dopiero pod naciskiem papieża. Wielokrotnie był legatem papieskim na synodach i pełnił funkcję mediatora. Był również znawcą Biblii i pism ojców Kościoła (pisarze i teologowie we wczesnym chrześcijaństwie), a także uznanym prawnikiem. Piotr Damiani pracował nad wewnętrzną odnową Kościoła. Napisał ok. 240 utworów poetyckich,

53 kazania, 170 listów, 7 życiorysów i kilka rozpraw.

Jako pierwszy biskup i teolog zaczął głosić teorię o dwóch mieczach, które Chrystus przekazał Świętemu Piotrowi (jeden z nich miał symbolizować władzę duchowną, zaś drugi świecką, co miało dawać zwierzchność papieża nad cesarzem lub władzą państwową).

Piotr Damiani zmarł w nocy z 22 na 23 lutego 1072 roku w klasztorze benedyktynów w Faenzy. W roku 1354 jego relikwie przeniesiono do wspianego grobowca, wystawionego ku jego czci w tym kościele. W 1821 roku papież Leon XII zatwierdził jego kult i ogłosił doktorem Kościoła. Od roku 1898 jego szczątki spoczywają w katedrze Faenza, w osobnej kaplicy.

Ikonografia

Wspomnienie liturgiczne obchodzone jest 21 lutego. W ikonografii święty Piotr Damiani jest przedstawiany jako biskup w mitrze, kardynał lub jako mnich w habicie. Jego atrybutami są anioł trzymający kapelusz kardynalski, czaszka i krucyfiks. Dante Alighieri umieścił go w swojej Boskiej Komedii, w Raju - pisze o nim w 21 Pieśni.

Zosia Janicka

•ródła:

<http://www.brewiarz.pl/>

<http://pl.wikipedia.org/wiki/>

"Ks. Aleksander Woźny. Spojrzenie na wiarę"

W styczniu ukazała się książka pt. "Ks. Aleksander Woźny. Spojrzenie na wiarę". O książce rozmawiałam z jej autorem, ks. Wojciechem Muellerem, wikariuszem naszej parafii.

O czym jest ta książka - gdyby Ksiądz miał tak w kilku zadaniach powiedzieć?

Główną inspiracją powstania książki jest Rok Wiary - jest to książka przygotowana na tę okoliczność, ale w konwencji, którą przyjęła nasza diecezja, poprzez przedstawienie świadka wiary - ks. Aleksandra Woźnego. Książka pokazuje go jako przykład do naśladowania oraz przybliża jego postać - w pewnych kręgach znaną, ale w pewnych - okazuje się że nie. Przede wszystkim jednak książka podejmuje temat wiary - szeroko rozumianej. Składa się z dwunastu krótkich rozdziałów - wydaje mi się, że są to te podstawowe sprawy, które dotyczą każdego wierzącego człowieka.

Główną postacią książki jest ks. Woźny. Dlaczego akurat ks. Woźny?

Pierwsze książki o nim kupiłem jeszcze w czasach seminaryjnych. Wtedy też zapoznałem się z postacią ks. Woźnego, zachwyciłem się nim, jego nauczaniem; dopiero później pojawiły się dalsze pomysły...

Jak już parafianie wiedzą, najpierw był doktorat...

Tak. Łatwo jest pisać o świadku wiary, jakim jest ks. Woźny, jeśli się już pisało wcześniej jakąś pracę na ten temat. Natomiast myślę, że to była o tyle inna przygoda, że praca naukowa, jaką jest doktorat, wymaga zupełnie innego podejścia niż ta książka. Jej język nie jest zbyt trudny, zbyt teologiczny, jest napisana w innej konwencji niż doktorat.

Czy można powiedzieć, że książka jest takim jakby "kompedium", wycinkiem? Nie każdy przeczyta doktorat, książka jest dużo przystępniejsza dla przeciętnego czytelnika...

Tak, książkę można odnieść do doktoratu, ale to jest skrót skrótów nauczania księdza Woźnego - książka zawiera podstawowe elementy jego nauczania. Mówiąc o wierze, tak naprawdę poruszamy wszystkie ważne zagadnienia duchowości ks. Woźnego.

Ks. Woźny jest też kandydatem na ołtarze...

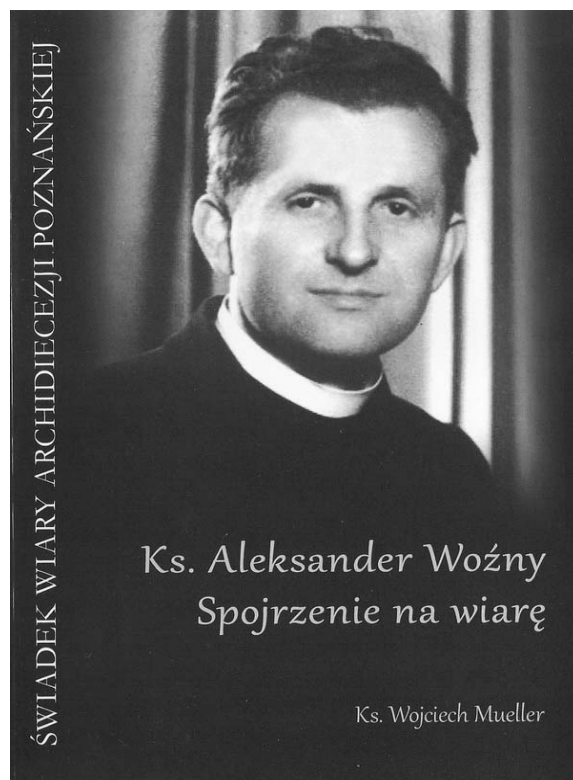
Doktorat sprawił, że materiał źródłowy na temat ks. Woźnego został uporządkowany, co wpasowało się w potrzeby archidiecezji.

Do kogo jest skierowana ta książka?

Jest to książka uniwersalna - tak jak ks. Woźny i jego nauczanie. Jest dla tych, którzy znali ks. Woźnego - to są główni odbiorcy; ale okazuje się, że wiele osób nie znając ks. Woźnego kupuje tę książkę, bo chce się czegoś o nim dowiedzieć. Wydawało mi się, że ks. Woźny w Poznaniu jest na tyle znany, że nie trzeba o nim mówić, a okazuje się, że są osoby, które nie znały tej postaci, nie wiedziały, że taki ksiądz był. To jest już zadanie nie tylko na Rok Wiary, by propagować jego nauczanie, jego osobę, np. poprzez mówienie kazań.

Książka może zachęcić też do dalszej lektury tekstów ks. Woźnego

Może. Dostaję też informacje zwrotne - ludzie dziękują za tę książkę, za to,

że się podjąłem tego tematu o ks. Woźnym, albo za treść. I to jest fajne. Jeśli się tę postać dobrze "zareklamuje", ludzi, którzy się księdzem Woźnym zainteresują, będzie więcej.

A gdzie można nabyć książkę?

Możliwości są różne. Wydawnictwo Kontekst ma swoją stronę internetową, czyli można książkę nabyć przez Internet u wydawcy. Można nabyć ją w każdej katolickiej księgarni w Poznaniu. Można ją też nabyć u mnie, oraz, prawdopodobnie, też w parafii św. Jana Kantego, czyli w parafii gdzie ks. Woźny posługiwał.

Będzie ciąg dalszy?

Będzie, będzie. Jest kolejny pomysł na książkę, ale muszę to jeszcze przedyskutować; to dopiero za rok.

Dziękuję Księdzu za rozmowę!

J. P.

Egipski sen

Interaktywna wystawa z rekonstrukcjami staroegipskiego łoża

Poznańskie Muzeum Archeologiczne zaprasza wszystkich śpiochów i nie tylko na nietypową podróż do Egiptu, podczas której można osobiście przekonać się, w jaki sposób sypiali starożytni Egipcjanie!

W starożytnym Egipcie dzień zaczynał się o poranku, a wieczorem bóg słońca na swej łodzi wkraczał na zachodzie do krainy podziemnej, by podczas dwunastu godzin nocy przepłynąć ją i ukazać się rano następnego dnia na wschodnim horyzoncie nieba. Noc była czasem snu. Czasownik "spać" oznaczał nie tylko

czynność spania, ale miał również znaczenia przenośne. "Spać", a także pokrewne "być znużonym", "być zmęczonym", "być śpiącym", miały zastosowanie we frazeologii dotyczącej spraw eschatologicznych. "Być znużonym", "być sennym", "zasnąć" oznaczało "umrzeć". "Spać" było eufemistycznym określeniem stanu po śmierci, kiedy zmarli spoczywają w swoich grobowcach, niczym w sypialniach, wychodząc z nich, by komunikować się z żywymi i korzystać ze składanych im ofiar.

Z kolei słowo "sen", "marzenie senne" w języku Egipcjan brzmiało *resut* i pochodziło od czasownika *res*, oznaczają-

cego "zbudzić się", "czuć". Sen w starożytnym Egipcie uważano za rodzaj realnej, choć nieświadomej aktywności, dlatego znaczenie snów było przedmiotem badań i interpretacji. Przykładem może być biblijna historia Józefa, wyjaśniającego prorocze sny faraona. Poprzez sny bogowie kontaktowali się z ludźmi, przekazując ważne przesłania lub odpowiadając na prośby. Do dziś staroegipskie senniki fascynują nie tylko egiptologów.

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

ul. Wodna 27

wystawa "Egipski sen"

Styczeń - luty 2013

W służbie sacrum...

... z kultury muzycznej Jasnej Góry i Poznania w XVIII wieku.

Poznańskie Muzeum Narodowe zaprasza na wystawę prezentującą barokowe instrumenty muzyczne na przykładzie dwóch wybitnych kapel tego czasu: kapeli klasztoru oo. paulinów na Jasnej Górze oraz poznańskiej kapeli parafii kolegiackiej, działającej przy nieistniejącym dziś kościele św. Marii Magdaleny, będącym dumą dawnego Poznania.

W osiemnastowiecznej Polsce na dworze królewskim i dworach magnackich dominowała muzyka kompozytorów włoskich, francuskich i niemieckich. Polska twórczość muzyczna rozwijała się głównie w ośrodkach kościelnych, tak zakonnych, jak diecezjalnych: kapele klasztorne i parafialne, często wspierane przez miejskich włodarzy, zatrudniały muzyków, dbały też o ich edukację i kupowały instrumentarium.

Osiemnastowieczne instrumentarium kapeli oo. paulinów na Jasnej Górze

Po kapeli klasztornej z Jasnej Góry zachowała się bogata kolekcja rękopisów i druków muzycznych (ok. 3000 kompozycji), ksiąg archiwalnych, a przede wszystkim zbiór ok. 120 instrumentów - pozwala to ukazać historię zespołu i do dziś wykonywać powstałą na Jasnej Górze muzykę.

Na wystawie obejrzymy pochodzące z kolekcji klasztornej zabytkowe instrumenty, na których grali muzycy z jasnogórskiej kapeli. W jasnogórskich kompozycjach podstawową obsadę instrumentalną stanowiło tzw. Kirchentrio, w którego skład wchodziły pierwsze i drugie skrzypce oraz grupa basso continuo. Basową partię mogły wykonywać różne zestawy instrumentów, np. organy i: violone, wiolonczela czy fagot. Do kapeli dołączano też trąbki, pełniące również funkcję instrumentów ceremonialnych: grano na nich fanfary podczas odświeżania Cudownego Obrazu Matki Boskiej oraz wykonywano tzw. ganki - pieśni i hymny rozbrzmiewające z wieży bazyliki jasnogórskiej.

Instrumentarium zespołu farno-miejskiego w Poznaniu w XVIII w.

Instrumenty kapeli poznańskiego kościoła św. Marii Magdaleny nie zachowały się, jednak ze spisu inwentarza kościelnego z 1748 r. oraz zapisów repertuaru do-

wiadujemy się, na czym grali członkowie zespołu. Były to: organy, pozytyw, skrzypce, wiola, trąbki, waltornie i kotły.

Na wystawie skład instrumentalny kapeli został odtworzony przy pomocy eksponatów pochodzących z kolekcji Muzeum Instrumentów Muzycznych. Po poznańskiej kapeli pozostał bogaty zbiór rękopisów i druków muzycznych z zapisem repertuaru, potwierdzający znaczenie, jakie kapela miała nie tylko dla życia muzycznego parafii, ale i całego miasta

oraz kultury muzycznej XVIII-wiecznej Polski.

Muzeum Narodowe w Poznaniu, Galeria Malarstwa i Rzeźby, Al. Marcinkowskiego 9

30 grudnia 2012 - 10 marca 2013

Współorganizatorzy: Klasztor OO. Paulinów na Jasnej Górze, Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu

Patronat honorowy: Jego Ekscelencja Arcybiskup Stanisław Gądecki

Parafialna pielgrzymka na Malte

Program ramowy

Dzień 1 - 23.07.2013 (wtorek)

Wylot bezpośrednio z Wrocławia na Malte o godz. 07.00.

O godz. 09.45 przylot do Valletty.

Dzień 2 - 24.07.2013 (środa)

RANO - VALLETTA: stolica Malty. Zwiedzanie:

Teatr Królewski, ulica Republiki, katedra św. Jana, Wyższe i Niższe Ogrody Barrakka, Wielki Port, Kościół Rozbicia Statku św. Pawła, Plac Św. Jerzego, Pałac Wielkiego Mistrza, Placu Spichlerzy w miejscowości FLORIANA.

WIECZÓR - QORMI. Zwiedzanie: szkoła Św Michała, katolickie gimnazjum Stowarzyszenia Doktryny Chrześcijańskiej (SDC), spotkanie generalne członków SDC, dom rekolekcyjny SDC - Miłosiernego Samarytanina.

Dzień 3 - 25.07.2013 (czwartek)

RANO - HAGAR QIM i MNAJDRA - zespół świątynny wzniesiony ok. 5000 lat temu.

Zwiedzanie NIEBIESKIEJ GROTY i ŻURRIEQ.

WIECZÓR - Czas wolny.

Obiadokolacja i nocleg.

Dzień 4 - 26.07.2013 (piątek)

51 rocznica śmierci św. Jerzego Preca, pierwszego Maltańczyka, który został świętym, założyciela SDC.

RANO - HAMRUN - zwiedzanie kościoła, gdzie św. Jerzy Preca służył jako kapłan. BLATAL-BAJDA - zwiedzanie Domu Generalnego SDC i kaplicy, w której jest pochowany św. Jerzy Preca. VALLETTA WATERFRONT i zwiedzanie Wielkiego Portu.

WIECZÓR - Czas wolny. Obiadokolacja i nocleg.

Dzień 5 - 27.07.2013 (sobota)

Wyjazd na wyspę GOZO. W drodze na Gozo zatrzymamy się w MELLIEHA, gdzie nawiedzimy najstarsze Sanktuarium Matki Bożej na wyspie. Popłyniemy promem na GOZO. Zwiedzanie: Victoria - stolica wyspy Gozo, Bazylikę św. Jerzego, potężną cytadelę i katedrę, narodowe sanktuarium Ta' Pinu, przylądek Dwejra, Lazurowe Okno, Wewnętrzne Morze, Skałę Fungus, Xaghra i jaskinia Kalipso, zatoka Ramla l-Hamra, malownicza miejscowość na wybrzeżu - Xlendi.

Dzień 6 - 28.07.2013 (niedziela)

RANO - MARSAXLOKK, najpiękniejsza wioska rybacka na wyspie. Następnie "Trójmiasto":

SENGLEA, COSPICUA i VITTORIOSA. Zwiedzanie: kościół św. Wawrzyńca, Fort St. Angelo, Bazylika i Ogrody Gardjola w Senglei. W drodze powrotnej krótki pobyt w miejscowości KALKARA.

WIECZÓR - Obiadokolacja i przejazd do ST JULIANS. Spacer po promenadzie do SLIEMA i do kościoła pw. Matki Boskiej z Góry Karmel, aby uczestniczyć w uroczystości parafialnej i zobaczyć udekorowane ulice, kościół oraz pokaz fajerwerków.

Dzień 7 - 29.07.2013 (poniedziałek)

RANO - MDINA - dawna stolica Malty. Zwiedzanie: katedra św. Pawła, mury miejskie, Brama Główna, Pałac Vilhena. RABAT - nawiedzimy bazylikę św. Pawła i grootę, w której mieszkał św. Paweł. DINGLI - ze słynnych klifów roztacza się wspaniała panorama na Morze Śródziemne. MOSTA - zwiedzimy imponujący kościół pw. Wniebowzięcia NMP.

WIECZÓR - Przejazd do QORMI, miasta piekarni i chleba. Zwiedzimy tradycyjną piekarnię oraz centra SDC w mieście.

Dzień 8 - 30.07.2013 (wtorek)

Wylot do Polski o godz. 10.15. Łądowanie we Wrocławiu o godz. 13.00. Transfer powrotny, zakończenie pielgrzymki.

Termin: 23.07 – 30.07.2013

zakwaterowanie (7 nocy) w pokoju 3/4-osobowym	2,800 zł
zakwaterowanie (7 nocy) w pokoju 2-osobowym	3,000 zł
zakwaterowanie (7 nocy) w pokoju 1-osobowym	3,600 zł

Uwagi

Program jest ramowy i może ulec zmianie.

Cena nie zawiera opłaty za bagaż – dozwolona jest tylko jedna sztuka bagażu podręcznego na osobę o wadze nie większej niż 10 kg i wymiarach 55 cm x 40 cm x 20 cm.

Dodatkowa sztuka bagażu: 15kg = +237 zł; 20kg = +332 zł

Warunki płatności:

Przy podpisaniu umowy Uczestnik wpłaca 800 zł zaliczki - do 15 marca. Pozostałą część należności na 35 dni przed wylotem.

Ferie w parafii

W drugim tygodniu ferii dzieci z naszej parafii uczestniczyły w warsztatach plastyczno-teatralnych. Zajęcia odbywały się codziennie od poniedziałku do soboty, od 10.00 do 13.00. W niedzielę był spektakl pt.: "Co jest najpiękniejsze na świecie?" w wykonaniu dzieci.

Warsztaty przygotowaliśmy jako Stowarzyszenie Doktryny Chrześcijańskiej - SDC - we współpracy z Panią Małgorzatą Wróblewską, która prowadziła część teatralną zajęć. Podczas spotkań był też czas na modlitwę, filmy religijne i wspólną zabawę.

Anton Grima, Ivan Grixti

Ewangelista, Gazeta Parafialna
Os. Rusa 59, 61-245 Poznań,
Parafia: tel. 061 8779781,
Biuro parafialne: 516 30 38 66
Wezwanie do chorego (ksiądz dyżurujący): 516 30 38 66

www.swlukaszpoznan.pl

Redaktor naczelny: Małgorzata Piechorowska (ewangelista.red@gmail.com)

Redakcja: Mikołaj Błajek, Zofia Janicka, Martyna Kalemba, Alicja Kozajda, Joanna Laskowska, Joanna Piechorowska, Anna Stachowiak, Michał Stankiewicz

Współpraca: Ks. Wojciech Mueller, kleryk Jarosław Czyżewski, kleryk Mateusz Kaźmierczak

Wydawca: Parafia Św. Łukasza Ewangelisty; **Druk:** Drukarnia ul. Wiślana 51

Pieniądze zebrane z ofiar za gazetę są przeznaczone na pokrycie kosztów druku i rozwój czasopisma. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i redagowania tekstów.

Zapraszamy do współpracy!

